

VABA SÕNA

NR 28 DETSEMBER 2018

Lõppema hakkav 2018 sisaldab erinedes varasematest kalendritest ennenägematul hulgal nähtusi reanumbriga 100. Ja sellepärast on juhtunudki, et selle maagilise 100 tõttu jääb meid ümbritsev argielu oma mägede ja orgudega nagu vähem-märgatavaks.

Maailm meie ümber käärib, levib must rahulolematus, riigid ja rahvad üle ilma elavad justkui mingit suurt pauku oodates, mis pinged maha võtaks ja rahu maa peale tooks. Kaugetes idamaades lõhkevad pommid, kaugel Ameerikamaal põlevad metsad ja upuvad põllud, päris Euroopa südames lõhub paljutuhandeline rahvamass oma pealinna – no mis nad siis tõstavad bensuhinda! Aga väga kaugel Hiinamaal elatakse oma hiigelarmee jätkuva uuendamise ja sellega kaasaskäiva vaimse koolutamise koorma all, et tõestada – oleme ikkagi parim, suurim ja targim ning ülejäänud maailm peab seda tunda saama ja kõvahäälselt ka tunnistama!

Ja meie siin koduses Eestis – kah osa saamas ülejäänud ilma rabelemistest! Sada aastat -100! - igal ettevõtmisel on kena tähendus küll, aga madin Kesku-, Reforma-, Ekre, Sotsi- ja veel-mis- nimeliste kogunemiste ümber on siiski tähtsam kõigist! Ja mitmed tähtsad ettevõtmised ei tõmbagi midagi suuremat käima: kedagi ei näi rahutuks tegevast tõsiasi, et meie lapsed enam ei liigu- ei tormle näiteks jalgpalli taga ajades ringi värskes õhus, aina istuvad ja nokivad elektroonilisi vidinaid. Ei loe raamatuid, ei kirjuta kirjandeid. Mingi tõsine uuring väidab koguni, et meie noorsugu pidi ennest liigutama vähem kui paigalistuma mõistetud karistusvangid oma kinni-pidamis-kongides! Mõningat elevust tekitas sekeldus ehk Lätimaalt veetavate õllekoormate või Kaitseväes kanepisuitsetamise küsimuste asjus...

Kuid kõikide nende võimalike kõrvalhoovuste kiuste elatakse Eestis töökat, edasiliikuvat ja ülesehitavat elu. Siia kuulub ka nähtav tekkinud vigade parandus. Kuid maailm, kus elame, on meile peale pannud teatavate reeglite täitmise kohustuse. Ja selle alusmüüriks on otse loomulikult raha! Tunneli-Helsinki-Tallinna vahel, raudteede ümberehitamine, käsituli relvade valik, süda-Tallinna ümberehitamine, sõdurisaabaste valik, veteranipensionide suurus või väiksus – ikka ja ainult sõltub lahendus teemadele nimelt rahas. Ja näib, et meil on mängureeglid omaks võetud, üldises plaanis võib öelda küll, et eestlane – keskeltläbi muidugi – pole kunagi nii hästi elanud kui praegu. Võttes teatavaks mängureeglid keskusega Raha! ja mitte komistada – see annabki teatava tasakaalu nii kodanikule kui riigile.

Ja tasub küsida, kas ikka oleme toime tulnud 20 sajandil alanud võõrkeelsete -võõramaalaste massilise, enamasti isegi vägivaldse sissetungiga? Vastame, et jah, kuid siiski ainult kuidagi. Vastavate näidete põhjal on kindlamast-kindel, et oletatava massilise afro-aasia sissetungiga meie enam toime ei tule. Eesti rahva, eesti keele ja eesti kultuuri püsijäämise kohale kerkib siis väga suur ning ähvardav küsimusmärk!

Kuid - lähenemas on Eesti 101. Elagu Eesti!

H.P.

SOOME 101

See ühe riigi väärikat iga märkiv number ei näita meie vennasrahva ajalugu vaadates mitte kergelt elatud aastaid. On nähtud küll nii häid kui ka mitte nii väga häid aegu. Euroopat ja maailma maid kaardistavad jõud on silmnähtava huvi ja tähelepanuga jälginud seda Venemaaga pikka eraldusjoont omava piiririigi olekut ja hoiakuid. Endise vana tsaaririigi aegadel teatud privileegide toel püsinud maa ei võinudki sellepärast suurtest riikide-vahelistest sekeldamistest omapead ja üksi jääda.

Ometi tuli Soome toime õiglase ja püsiva riigi loomisega. Soome rahvas austas ja hoidis oma riiki, vaatamata sellele, et mitme suurriigi pealinnas ei suhtunud Soome riigi iseseisvumisse nii väga enesestmõistetavalt. Ja seda eriti aegadel, mil Venemaa Mainila-nimelises maakohas Soomele militaar - poliitilisi etteasteid korraldas. Et siis täiemõõdulist sõda rahumeelse naabermaa vastu alustada. Seda 30 ja enama külma-kraadidega lumerohe talve ajal. Ja seda ootamatult kerges suvevarustuses! Ilmselt kergelt võitu ja rohket saaki lootes!

Loomulikult sai ründav Venemaa Soomelt äärmiselt mõjuva õppetunni - soome sõduri vaprus selles väga piltliku nimega Talvesõjas oli kogu maailmale muljetavaldav. Kuid kui siis suveriietes Vene rööveljõud olid puruks löödud, oli ka Soome sõjajõud ammendatud. Nüüd juhtus midagi ootamatut: Venemaa oli toonud samale riigipiirile uue tohutu, sedapuhku juba täielikuks talvesõjaks valmis armee. Ja siis äkki lõppes see Talvesõda –mingi jõud tegi võimalikuks Venemaa peatamise, rahu sõlmimise. Soome NSV jäi loomata! Kas ime või hoopis tundmatuks jääda soovivad jõud?

Muidugi ei antud Soomele mingit püsivat rahu, mõne aja pärast tuli suur naabermaa uuesti oma tohutu armeega neid maksmata arveid klaarima. Seekord sõdis Soome koos Ungari, Rumeenia, Bulgaariaga justkui Saksamaa liitlastena, nagu ühes väga tuntud sõdurilauluski rõhutatakse - *Von Finnland bis zum Schwarzen Meer: Vorwärts, vorwärts! Ins russische Land hinein!*

Sõda küll lõppes, kuid on äärmiselt ebamugav meenutada, et selle lõpu hinnaks oli reeturlikuna tunduv kallaletung senisele liitlasele seal kaugel Lapimaal. Ida-Euroopa liitlasmaadest said peaaegu iseseisvad, kuid sotsialistlised, Soomest aga päris iseseisev, kuid kapitalistline! No veidike sõltuv idakaubandusest küll, aga mitte nii väga!

Kuid ei saa *veli-venäläinen rauha* – ikka on tal kitsas omal maal. 19. novembril 2018 teadis Kremli-lähedane *Vzgljad* et Soome on taas alustamas kampaaniat - Karjala Tagasi! Seda võimendas tuntud provokaator Johan Bäckmann, kes kindlalt teadis, kuidas CIA seda kampaaniat toetab ja muidugi löid kohe kaasa kõik Puutini-meelsed lehed nagu Pravda ja Izvestija.

Aga aeg ja soomlase visadus võitis sõjapäevil ja võidab nüüdki – rahu ja riigi ülesehitamine jätkub! Ja meie siin tõeliselt Soome-sõbralikul maal usume, et nii jääbki. Elagu Soome!

H.P

WABADUSSÕJA ALGUS - 100

Ööl vastu 28. novembrit 1918 ületas 2. Viljandi kommunistlik kütipolk Narva jõe ja asus pealetungile – esmase eesmärgiga vallutada Narva linn, edasi muidugi kogu Eesti! Olukord Joala väljal kujunes kaitsjatele vägagi raskeks.

Olukorra päästis eestlaste ja sakslaste algatusrohke tegevus: osavalt suunati üks grupp mehi kuulipildujatega Joala metsast väljuva vaenlase aheliku tiivale, samal ajal pöördus Saksa patarei ümber ning asus vastast hävitama läheda maa pealt kartetšitulega. Enamlased kandsid väga raskeid kaotusi, surnutena jäi lahinguväljale 94 meest.

Saksa diviisikomandör *Oberst* Goltz käsutas tõsist olukorda lahendama mitmeid üksusi patarei juurde, lisaks tuli ka salkkond eestlasi alamkapten Peeter Vaga juhatusel ning viis suurtükiväe ohvitseri – leitnandid Georg Leets, Herman Maim, Mihkel Tartland, noorem-leitnandid Edvin Luha ja Karl Rostfeldt – kokku 7 ohvitseri ja 32 sõdurit. Veidi hiljem jõudis kohale veel ka lipnik Made salk – 20 meest.

Sakslased ja eestlased asusid kaitsekraavidesse, kuulipildujad andsid jätkuvat tuld, kuid võrdlemisi kauge maa tõttu ei avaldanud see vastasele nähtavat mõju. Viljandi kommunistliku kütipolgu ahelike edasitung muutus küll aeglasemaks, kuid järkjooksudega mööda külmunud põldu jätkasid punased edasitungimist.

Uusküla serval olid kaitses 8 sakslast, nendega ühines 8 Eesti kaitseliitlast. Kuulipilduja-rühm asus paemurru aukudesse, kuhu vahepeal oli kogunenud veel 16 Eesti kaitse-liitlast. ja 12 koolipoissi. Selles paekarjääris peatasid eestlased ja sakslased püssi - ning kuulipildujatulega vaenlase edasitungi, tabava tule all taandus vastane metsa ja sealt edasi enam ei pääsenud.

Kuna nüüd 2. Viljandi kommunistliku kütipolgu kallaletung oli peatatud, leitnant Mülleri juhtimisel läks Saksa-Eesti salk, mille koosseisus oli 32 sakslast ning 60 eestlast, juhtimisel hoogsale vasturünnakule. Märgi edasi kiirsammul ja püstipäi, vastase püssi- ja kuulipildujatulele vaatamata. Läheda maa pealt algas püssi- ja kuulipildujatuli, Uusküla lõunaservalt pildusid sakslased käsigranaate.

Vaenlase ahelikud taganesid jooksuga tuldud teed Paemurru metsa tagasi, laskmine hakkas lõppema, kostsid veel üksikud paugud. Põllul oli rohkesti surnuid ja haavatuid, eestlaste tuletõkkest oli maha niidetud terve ahelik...

Selle Narva–Joala lahinguga algas Eesti Wabadussõda, mis kindlustas noore Eesti Vabariigi kestmise. Saksa üksused lahkusid ja järgmine kontakt Eesti sõjaväel Saksa vaenlaseks muutunud armeeüksustega toimus juba nn *Landeswehri* sõjas. Ime küll – Narva all võideldi koos, ühine vaenlane oli punane Venemaa ja nüüd äkki sõda senise võitluskaaslase vastu!

Sama *Oberst* Goltzi võeti hiljem Soomes vastu kui vabastajat ja võitluskaaslast, no kuidas meil siis niimoodi tagurpidi läks? Mis oleks juhtunud Euroopa kaardiga, kui ühinenud Saksa-Eesti vägi oleks tormanud Peterburi peale, mitte Cesise-Võnnu alla Läti vabariiki looma? Koos Soomega oleks ehk kogu järgnev idasuunaline punane oht likvideeritud? Võibolla?

Kuid Narva alt tuldi kodu poole täis võidujoovastust, ja kui kindral Tapa jaamas küsis, et noh poisid - kas anname ka parunile säru, läks väsinud, kuid vanu mõisa-aegseid arveid klaarida sooviv Eesti vägi Landeswehrile kohta kätte näitama. Ja punavõim Peterburis võis rahumeeli kasvada ning edeneda. Kuni 40-datel tuli Eestisse seda Narva-aluse kaotuse häbi heastama.

H.P.

100 AASTAT Eesti Vabadussõja algusest

JUMALATEENISTUS EESTI SÕJAMEESTE MÄLESTUSKIRIKUS

28.XI A.D.2018 kell18

Teenistus algab prelüüdiga KL Pärnu maleva orkestri esituses. Järgneb Kaitseliidu ülema kindralmajor Meelis Kiili pikem sõnavõtt.

Eestikeelse tervituse kogudusele esitab Poola Vabariigi suursaadik Eestis Grzegorz Kozlowski. Järgneb Jumalateenistus, kus teenivad Tori Püha Jüri koguduse õpetaja n.-ltn Ants Kivilo, EELK titulaarpaost erukolonel Tõnis Nõmmik, Kaitseliidu vanemkaplan mjr Raivo Nikiforov, Kaitseliidu kaplan kpt Eduard Kakko, Eesti Sõjameeste Mälestuskiriku nimel annetab Jüri Kask Poola Vabariigi Suursaadik Grzegorz Kozlowskile graafilise lehe kiriku välisvaatega. Organisatsiooni Varsinais-Suomen Reservi-upseeripiiri esindaja kol Harry Nurmi annetab RY kuldse teenetemedali major Hindrek Piiberile.

Esineb Eesti Sõjameeste Pärnu Ühenduse koor kontsertmeister Krista Jalango juhatusel.

Järgneb protsessioon tõrvikutega kirikust kalmistule, kus trompetisignaalide saatel asetatakse pargi Vabadussõja mälestussamba jalamile.

EESTI LIPP 100

1881. aasta 29. septembril asutati Tartus esimene Eesti üliõpilaskoondis “Vironia”, kes otsustas võtta oma värvideks sini-must-valge värvikolmiku. Muinsuste uurijad väidavad, et sama värvikooslust olevat mingil moel kasutatud meie võitlustes juba muistsetel aegadel. Kuid nüüd oli uhke Lipp loodud! Ja selle Lipu pühitsemine ja õnnistamine toimub 4. juunil 1884.a. Otepää kirikus!

Sini-must-valge levis hoogsalt kui rahvuslik sümbol üle Eesti. 1905.a. tormiliste sündmuse ajal põhjustavad sinimustvalged lipud kokkupõrkeid eestlastest ja venelastest demonstrantide vahel. 1917.a. toimub sini-must-valge lipu ajaloos mitmeid suure ulatuse ja sügava tähendusega sündmusi. Lippu kanti kõikjal, eriti suurejooneline oli Peterburi eestlaste demonstratsioon, millega nõuti Eestile autonoomiat. Sellel marsil osales 10-12 tuhat sõdurit ja umbes 18 tuhat eraisikut. Sinimustvalget lippu kanti rivi eest riigilipule ette nähtud tseremooniaga. Lipu pärast tekib muidugi ka arusaamatusi venelastega, kes neid maha ja puruks rebivad. Kuid sinimustvalge lipp levis. 1. Eesti polgu rivi ees, värvikolmikut kasutati kohe ka ohvitseride õlakutel.

1905 aasta 1. mail oli Tallinn sinimustvalgete lippude ehtes. Vene ja läti sõjaväelased ning kohalikud enamlased rebisid neid massiliselt maha. Enamlaste nõukogu oli vastu võtnud otsuse keelata rahvuslippude kasutamise. Nii tõmmati esimest korda vahejoon eestlastest ja venelastest rahva vahel ja ühtlasi eesti rahvusliku kodanluse ning radikaalse töörahva vahel. 15. novembril 1917 kuulutas Eesti Maanõukogu ennast ainsaks kõrgema võimu kandjaks ja otsustas kokku kutsuda Asutava Kogu. Selle otsuse toetamiseks korraldati sinimustvalgete lippude all kohe suur meeleavaldus.

Eesti Vabariigi väljakuulutamine 24. veebruaril 1918 toob taas tänavatele ja majadele üle kogu Eesti rahvuslippe., Eesti Ajutine Valitsus astub tegevusse 11. novembril 1918, õhtul heisatakse Tallinna raekojale Eesti lipp. 21. novembril kerkib Tallinnas kahurlaeval “Bibr” sinimustvalge, laev muutub “Lembituks” - päev saab Eesti mereväe sünnipäevaks. 21. novembril määrab Ajutine Valitsus sinimustvalge Eesti rahvuslipuks. 28. novembril puhkeb Vabadussõda, Eesti eest võideldakse sinimustvalge lipu all. 12. detsembril kell 15 heisatakse Eesti lipp esmakordselt Pika Hermannini torni. 24. veebruari 1919 tähistatakse esimest aastapäeva sinimustvalgetes värvides. 2. veebruaril 1920 kirjutatakse alla Eesti ja Venemaa vahelisele Tartu rahulepingule, 1922.a. 27. juunil võtab Riigikogu vastu riigilipu seaduse.

§ 1. Eesti riigilipuks on taevasinine (rukkilille-sinine)-must-valge lipp. Lipu laiud on ühelaiused. Lipu laiuse ja pikkuse vahekord on 7:11. Riigilipu normaalsuurus on 105 x 165 sentimeetrit. § 2. Riigivanema lipuks on riigilipp, keskel – riigivapp. § 3. Riigiasutuste lipuks on riigilipp. Sellele lipule võivad asutused oma erimärke asetada. Erimärgid ja nende koha riigilipul kinnitab Vabariigi Valitsus.

Nõukogude režiimi aastatel oli sinimustvalge värvikogum kõige rangemalt keelatud, selle kooskõla kandjat või esitajat karistati. Julgeid noori, kes kõigele vaatamata heiskasid mitmetes tornides need erilisel keelatud rahvusvärvide, jälitati, ja tabamisel karistati karmilt. Eesti Vabariigi taastekkimisel võis imestada, kui ruttu oli kogu maa meie tähtsatel märgipäevadel jällegi kaunistatud meile nii tähtsa värvikombinatsiooniga. Saime tead, kuidas selle lipu all ja Eesti nimel oli surma trotsitud. Ja saime näha, kui palju vaatamata repressioonidele-ikkagi neid lippe oli endistest aegadest säilinud.

Selle meie Eesti Kolmevärvilise Tõe paistel on ootamatu ja kummaline kuulda päriseestikeelseid üleskutseid – küll laidudega lipu asendamiseks ristilipuga, küll värvitoonide kohendamiseks. Kuid –no proovigu vaid!

H.P.

KAITSELIIT 100

I Maailmasõja lõpuga 11. novembril 1918 lõppes ka Saksa okupatsioon Eestis. Samal päeval moodustati relvastatud kodanike liit – Eesti Kaitse Liit. Sõjaministrile allutatud EKL ülemaks sai kindralmajor Ernst Põdder, juhatuse esimeheks Johan Pitka. 1918. aasta novembris algas bolshevike sissetung Eestisse. Eesti riigile muutus see Vabadussõjaks, esimestena astusid ründajaile vastu kaitseliitlased. Kaitseliidu ülesandeks sai sisekaitse organiseerimine ja elluviimine.

1919. aasta jaanuaris muudeti EKL kuulumine kohustuslikuks kõigile 18–60-aastastele meeskodanikele, kes ei kuulunud mobilisatsiooni alla. Kaitseliitlaste arv ületas rahvaväe arvukuse. 1920. aasta 1. veebruari seisuga oli Kaitseliidus 125 000 kaitseliitlast. Peale Tartu rahu (02.02.1920) sõlmimist - 10. veebruaril 1920 algas demobilisatsioon nii rahvaväest kui ka Kaitseliidust. Kaitseliidu senine organisatsioon kaotas vajalikkuse ning suures osas lagunes.

Peale 1924. aasta 1. detsembri bolshevike mässukatset kehtestas kaitseväge ülemjuhataja kindralleitnant Johann Laidoner oma käskkirjaga Kaitseliidu ajutise põhikirja.

2. veebruaril 1925 kinnitas vabariigi valitsus Kaitseliidu uue põhikirja. Peale Kaitseliidu ülema (1925 - 1940 kindralmajor Johannes Roska – Orasmaa) ja tema abi nähti ette keskjuhatus, keskkogu ja vanematekogu. Kaitseliit jaotati malevateks (15), need omakorda malevkondadeks ja analoogiliselt kaitseväele kompaniideks, rühmadeks ja jagudeks.

17. juunil 1940 marssis punavägi Eestisse. Samal päeval saadeti malevatesse Kaitseliidu ülema raadiogramm, milles kästi kõik kaitseliitlaste käes olevad relvad kokku korjata ja koos malevate ladudes seisvate relvadega sõjaväe ladudesse ära anda. 27. juunil 1940 andis vabariigi president välja Kaitseliidu likvideerimise seaduse.

17. veebruaril 1990. aastal taasloodi Eesti Kaitseliit. 28. aprillil 1992. aastal arvati Kaitseliit Eesti kaitsejõudude koosseisu. Kaitseliit jaguneb 15 malevaks, Kaitseliidus on kokku üle 15 500 kaitseliitlaste, koos Naiskodu-kaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütardega on liikmeid üle 24 500. Vastavalt Kaitseliidu seadusele tehakse koostööd politsei, kohalike omavalitsuste, piirivalve, päästeameti, tuletõrje, Läti, Leedu, Soome Rootsi, Taani ja Norra maakaitseüksustega. Eriti tihe on koostöö USA Marylandi Rahvuskaardiga.

Kaitseliidu 100 aastapäeva tähistamise pidulik kontsertlavastus toimus Tallinnas Saku Suurhallis. Peale lippude esitlust järgnes Kaitseliidu ülema kindralmajor Meelis Kiili aastapäevakõne, President Kersti Kaljulaidi videotervitus ning Peaminister Jüri Ratase tervitus. Järgnes pikk ja mitmekesine kontsertetendus, mille lõpetas videolavastus “Kaitseliidu ja tema looja lugu”.

H.P.

EESTI POLITSEI 100

Vene tsaaririigi kokkuvarisemise järel 1917. aastal alustas Eesti oma riigiaparaadi, eelkõige aga jõu-struktuuride ülesehitamist. Tuli mõõga ja kantsikuga varustatud tsaariaegse võmmi asemele luua autoriteetne Eesti politsei.

30. juulil 1920 tõusis siseministriks Kaarel Eenpalu, tegeliku tulevase Eesti politsei, piirivalve ja tuletõrje looja. 16. juunil 1924 loodi politsei peavalitsusele alluv ühtne politsei, mis jaotus välis-, kriminaal- ja kaitse- (hiljem poliitiliseks) politseiks. Politsei struktuuri määras järgnevas 15 aastaks 4. nov. 1925 välja antud Vabariigi Valitsuse määrus. Kaadri koolitamiseks loodi 1925.a. kahe-astmeline Politseikool, mille kõrgem aste koolitas konstaableid ja madalam aste kordnikke.

15 aastaga tootis politseikool 500 konstaablit ja 530 kordnikku, kusjuures täienduskursuse sooritas vastavalt 165 ja 50 meest. Füüsiliste näitajate poolest kuulus Eesti politsei maailmas parimate hulka - politseinike keskmine pikkus oli näit. Tallinn-Harju prefektuuri töötajatel 177.5cm. Kutseoskuste tunduv paranemine võimaldas kahandada politsei arvulist koosseisu 1921.a. 2500 mehelt 1938.a. 1800 mehele.

Politsei struktuuri otstarbekuse panid proovile nii 1924.a. 1. detsembri kommunistlik mäss kui ka äärmusparempoolne vabadussõjalaste liikumine 1930-ndate aastate algupoolel. Politsei sai oma ülesannetega korralikult hakkama.

Et kontrollitav territoorium on iseseisva riigi üks põhitunnuseid, tekkis kohe ka küsimus riigi piiride valvest. Esimese töökoosoleku Eesti piiride valvamise küsimustes kutsus kokku admiral Johannes Pitka 14. novembril 1918. Esimese piirivalvejuhina hakkas kapten Leopold Tõnson juhtima 18. novembril 1918 tööd alustanud Piirivalvevalitsust, mis allus 1. jaanuarini 1919 Kaitseliidu Vanematekogule. Alates 1. veebruarist 1919 kuni Vabadussõja lõpuni ja seejärel esimestel rahuaastatel valvasid Eesti piiri sõjaväeosad. 15. veebruarist 1919 kuni 1921. aasta maikuuni kontrollis riigipiiri ületamist Vabariigi Piirikontrolli Valitsus.

Piirivalve Valitsus moodustati siseminister Karl Einbundi ettepanekul, Piirivalve juhiks määrati Vabadussõja tuntud väejuht kolonelleitnant Ants Kurvits, kes astus ametisse 1. novembril 1922. Seda päeva loetakse Eesti piirivalve sünnipäevaks. Ants Kurvits, kes allus riivliselt sõjavägede ülemjuhatajale, omades diviisiülema õigusi.

Vabariigi algusperioodil tegeles poliitiliste kuritegude väljaselgitamisega sõjavägede staabi teadete kogumise osakond. Vabadussõja lõppedes aga leiti, et ei ole normaalne, kui kuritegude väljaselgitamisega tegeleb sõjavägi. Selleks loodi eraldi politseiorganisatsioon – kaitsepolitsei... Seadusliku aluse andis kaitsepolitseile 12. aprillil 1920 Vabariigi Valitsuse poolt vastu võetud Eesti Vabariigi kaitsepolitsei korraldus. Selle kohaselt oli kaitsepolitsei ülesandeks demokraatliku vabariigi ja kehtiva riigikorra kukutamisele suunatud kuritegude vastu võitlemine. Tegelikku tööd alustas kaitsepolitsei 1. mail 1920, kui Tallinnas avati Kaitsepolitsei Peavalitsuse kantselei.

Eesti politsei jätkas tegevust 1940 aasta riigipöördeni. Uue Nõukogude Venemaa kontrolli all loodud nn rahvamiilitsa tegevus oli sisuliselt uue võimu kindlustamine, selle hulgas kogu endise politsei – täielik likvideerimine. Kohe algas politseiametnike massiline arreteerimine. Esmajärjekorras kuulusid vahistamisele juhtivad poliitikud –eelkõige endised Eesti siseministrid, Kaitseliidu üleriiklikud ja kohalikud juhid. Neid kõiki süüdistati kommunismivastasest võitluses. Kommunistlistest ringkondadest ilmunud nn Sisekaitseülema H. Habermani otsuste alusel vangistati politsei nii senised juhid kui ka edasi - madalamad ametnikud. Erilise rõhu all oli muidugi poliitiline politsei, mille liikmed kadusid kõik.

Tänane Eesti Politsei tekkis koos Eesti taasloomise käigu. Siseministeeriumi loomine tagas kohe kõigi vajalike all-asutuste loomise –tekkisid Politsei, Piirivalve, Tuletõrje ja kõik, mis demokraatliku riigi püsimiseks vajalik. Algatuse koostas liikumine Kodukaitse, järgnesid Kaitseliidu ja kohe täiesti uue sisuga Siseministeeriumi loomine, mis tagaski tänapäevase uue Eesti Politsei tekkimise –õigemini –taastekkimise.

H.P.

EESTI PIIRIVALVE 96

Eesti piirivalve loomine sai teoks pärast Vabadussõja võidukat lõppu. Juba 1918. aasta novembris alustas tööd Piirivalve peavalitsus ja järgmise aasta jaanuaris kuulutati piirivalve Ajutise Valitsuse otsusega sõjaväeliseks organisatsiooniks. Siiski valvasid veel kahe aasta jooksul pärast Tartu rahulepingu sõlmimist riigipiiri maa- ja mereväe üksused. Kutselise piirivalve loodi siseminister Kaarel Eenpalu ametisseasumisega 1920. aasta juulis ning tema poolt algatatud reformid.

Piirivalve sünnipäevaks sai 1. november 1922, kui siseministri poolt määrati ametisse piirivalve organisatsiooni looja ning esimene ülem Ants Kurvits. Veebruaris 1923 loodi Piirivalve Ohvitseride Kogu, sama aasta märtsist maini võttis piirivalve sõjaväeosadelt üle maismaa- ja merepiiri valve ja 27. mail 1936 jõustus riigivanema dekreediga Piirivalve Seadus. Juunis 1940 kaitses riigipiiri ligi 1000 piirivalvurit 5 jaoskonnas 164 kordonis. Eesti piirivalve tegevuse ida- ja merepiiril lõpetas 1940. aasta juulis nõukogude okupatsioon. Piirivalve taasloomine sai alguse Eesti Kodukaitsest. Ettepaneku võtta ida- ja lõunapiir majanduspiiri valvamise ettekäändel oma kontrolli alla tegid valitsusele 1990. aasta augustis kodukaitse divisjonide ülemad. 20. septembril moodustati riigiminister Raivo Vare juhtimisel majanduspiiri kehtestamise komisjon. 22. oktoobril võttis Eesti NSV Ülemnõukogu vastu majanduspiiri seaduse.

PV TAASLOOMINE 28

1. novembril 1990 määras valitsus kindlaks 27 alalist kontrollpunkti ning seda päeva loetakse Eesti piirivalve taasloomise aastapäevaks. Sama aasta detsembris alustas Ida-Virumaal tegevust Remniku piirivalve õppekeskus. 1991. aasta aprillis moodustati valitsuse määrusega Eesti Riiklik Piirikaitseamet, mis pärast taasisesivsustumist reorganiseeriti piirivalve-ametiks. 15. novembril 1991 alustas piirivalve piirikontrolli maanteedel asuvates majanduspiiri kontrollpunktides, raudtee piirijaamades, rongides ning rahvusvaheliseks liikluseks avatud sadamates ja lennujaamades.

23. juunil 1992 omistati piirivalve juhtivkoosseisule esimesed sõjaväelised kaitsejõudude ohvitseride auastmed. 1. juulil 1992 kehtestati Eesti Vabariigi piiril viisarežiim. 19. augustil 1993 kinnitas Vabariigi Valitsus piirivalve kontseptsiooni, mis sätestas riigipiiri valvamise korralduse, valvamiseks vajalike riiklike struktuuride koosseisu ja tegevuse alused ning kujunes vundamendiks piirivalvet käsitlevate õigusaktide koostamisel. 30. juulil 1994 võttis riigikogu vastu riigipiiri seaduse ja piirivalveseaduse 1994. aasta suveks oli loodud piirivalve põhistruktuur, määratletud enamik ülesannetest ja kasutusele võetud piiri valvamise põhimeetodid. Oli loodud kordonite süsteem, valvelaevade divisjon ja lennueskadriid, saadud esimesed laevad ja lennuvahendid ning loodud piiri valvamise toimiv süsteem Peipsi järvel ja Läänemeres.

Nõukogude süsteemi kokkuvarisemine 80date lõpul ja 90 alul tekitas võimaluse ja kohe ka vajaduse alustada Eesti kui iseseisva riigi piiri rajamist ja esmase kaitsevõime tagamist. Toompea lossi betoonplokkidest ja graniitrahnukest kaitsevali rajajatest ning teletorni ja raadiomaja kaitsjatest moodustusid vabatahtlike rühmad, kellest mõne aja pärast kasvaski välja alul Eesti Piiri Valve ja Kaitse, hilisem tuntud Eesti Piirivalve.

See oli mälestusväärne aeg, kus Eestisse ümberasustatud nn venekeelne elanikkond korraldas massilisi väljaastumisi Eesti kui vabariigi loomise vastu, kus plahvatasid pommid ja algas kuritegelike rühmituste koondumine, tekkiva noore riigi varade kontrollimatu rüüstamine ja väljavedu.

Vastavalt 6 mai 2009 (RT1 2009, 27,165) alustati Eesti Piirivalve liitmist Politseiametiga. Muudatused, mida see plaan kaasa tõi, sisaldas peale põhimõttelisi muudatusi kogu seni kasutusel olevas administratiiv- ja väljaõppesüsteemis, teenistussuhetes, kuid mis kõige tähtsam - Eesti Piirivalve ei olnud enam seotud riigi sõjalise kaitse struktuuridega. Tekkis uus, kaheosaline, kuid ainult politseilisi ülesandeid täitev Politsei- ja Piirivalveamet.

Selle aktiga lõppes ühe hästitoimiva ja korralikult sisetöötanud struktuuri ülesehitamine ja toimimine riigikaitse lahutamatu osana.

Head piirivalve aastapäeva!

HEA EPOKI LIIGE!

Valvates Eesti piiri, kaitseme kõiki neid väärtusi ja vabadusi, mis on meie rahvale kallid. Võimalusi, millest Eesti inimesed mõnekümne aasta eest ainult unistada võisid. Näiteks vabadust elada avatud Euroopas. Selles, kas ka meie lapsed ja lapselapsed võivad sõita Pärnust Prahasse või Pariisi, veetmata tunde piirijärjekordades, on Eesti piirivalvuritel tähtis roll. Sisepiirideta Euroopa püsib vaid siis, kui Euroopa Liidu välispiir peab.

Me valvame Euroopa Liidu välispiiri mitte ainult 338 kilomeetrit Rõuge vallast Narva-Jõesuuni, vaid üha enam ka oma partnerite juures. Näiteks täna alustab Kreeka-Türgi piiri ühes tulipunktis Kosi saarel tööd Tallinna kordoni patrullpaat. Koduteele asub päeva jooksul aga Kreekas Kalamata lennuväljalt patrull-lende teinud PPA vaatluslennuk. Kokku osaleme Frontexi operatsioonidel sel aastal enam kui 200 inimesega ja üle 7500 päeva.

Meie piirivalvurid on suurepärases vormis, mida näitas hästi nädala eest tehtud üllatusõppus kagupiiril, kus oma oskused said proovile panna Piusa ja Saatse kordoni meeskonnad. Kuigi õppusel kasutati droone ja muud tehnikat, on meie edu võti ikkagi piirivalvuri nutikus ja kullipilk – nii õppustel kui päris elus.

Soovin Teile head Eesti piirivalve loomise 96. ja taasloomise 28. aastapäeva!

Elmar Vaher, PPA peadirektor

MÜÜRI RAJAMISEST

Eesti riigikaitse loomise tahavaatepeeglis leiame ühe põhimõttelise väärkäsitluse, mille juured imekombel ulatuvad tänapäeva. Alustame olukorrast 1990/91.aastal, kui tuli meil tõdeda fakti, et rahvarinne ja mõningad erakonnad innustusid pigem nn. politsei- ja piirivalveriigi ideest ja üks selle idee toetaja pakkus eeskujuks Kostariikat (tänapäevases eesti keeles Costa Rica), kus sõjavägi üleüldse puuduvat.

Kostariika eeskujuks toomine oli muidugi ebaõnnestunud valik ning põhines eeldusel, et „kes seda ikka uurida viitsib“, kuna kiire „esmaabi“ Wikipedia näol puudus ning mõnel saadikul võis kusagilt nõukogude ajalehtede sügavusest mees mõlkuda, et Kostariika otsustas 1948. a. „rahu kasuks“, usaldades riigi kaitsmise Jumala hoolde.

Ometi ei saa isegi Kesk-Ameerikas, geopoliitiliselt suhteliselt ohutus kohas asetsev Kostariikagi läbi ilma riigi kaitsmiseks mõeldud struktuurideta. Nende rahvuskaarti kuulub alaliselt 4,5 tuhat meest ja koos 2,5 tuhandese politsei ning muude relvastatud üksustega, ulatub riigi relvajõud kokku enam-vähem 10 tuhande meheni ning kaitse-eelarve peaaegu poole miljardi dollarini.

Laiemas avalikkuses oli meie patsifistlik mõttelaad mõistetav, sest nõukogude „nekrutiks-võtmise“ vastuseis kuulus iseseisvuse taastamise poliitilisse vahendisalve, millest üks osa oli Genf49 liikumine ning viimaks 1990. aasta aprillis, päädis esimese ülemnõukogu praktikas tõsiseltvõetava otsusega, kuulutades Eesti territooriumil alaliselt elavatele kutsealustele nõukogude relvateenistuse vabatahtlikuks.

1994. aasta juuniks oli Eesti riigikaitse endiselt, laulusõnu kasutades, „umbusu usku täis“. Avaldati lootust kunagi NATO-sse pääseda, kuid avalikus arvamuses valitses ikkagi Eesti kaitstavuse usupuudus.

Üheksakümnendate algus ja hilisemgi aeg on nüüd juba ajalugu, Eesti riigikaitse on saanud maha selged rõõpad ning tollastest kontseptuaalsest umbsõlmedest oleme edukalt väljunud.

Ometi on kaks asja, mis pole kahetsusväärset muutunud, kaks igandit, mis teevad meist riigikaitstes endiselt siirderiigi ja millest peaksime otsustavalt lahti ütlema.

Nüüd, kümme aastat hiljem kui julgeolekuolukord Gruusias ja Ukrainas toimunu, aga ka Lääne mõtteluse „metsistumise“ tõttu järsult muutus, seisab meie kaitsekulude mõttemall endiselt visalt 2% positsioonil.

Kuigi oleme viimased veerandsada aastat püüdnud veenda liitlasi, et rindejoon jookseb Läänemere idakaldal, mitte läänekaldal, vaatavad mitmed liitlased Balti rannikut sama murelikult kui 1994. aastal või veel hullem - nii nagu 1944. aastal vaadati Normandiat.

Meie julgeoleku vajaduste tõestamise võitlus ei ole veel võidetud, ja seda mitte ainult poliitiliste veendumuste, vaid muuhulgas ka meie endi sõjaliste võimelünkade tõttu, millele viitav bravuurikas murelikkus, erinevalt välismaa julgeolekukonverentsidel esitatust ei väljendu miskipärast kodumaal – sisepoliitilises väitluses.

Välismaal käiakse enesekindlalt vastu rinda tagumas, aga kodus eelistatakse üsna alusetult riigikaitse eelisrahastatusele viidata.

„Kahest protsendist“ on saanud riigikaitse arengut pärssiv loosung, veider fetiš, aga samas ka ettekääne sõjalise kaitse vajadusi eirata. Keegi ei räägi „kuuest protsendist“, mis kulub haridusele või siis „kahest protsendist“, mida oleme juba mõnda aega kulutanud ka sisejulgeolekule.

Oleme harjunud sõjalisest kaitsest rääkima SKT-põhiselt, aga protsent on võltsvaluuta, selle eest kaasaegset relva ei osta. Tuleb mõista tõsiasja, et meie valmistume kaitsma sama suurt maalappi kui Holland, aga erinevalt meie poolest miljardist eurost, kulutab Holland sõjalisele kaitsele üle 8 miljardi. Meie jaoks maksavad kõrgtehnoloogilised relvad ja laskemoon sama palju kui Hollandil, ehk võib-olla veidi rohkemgi, sest meie ostetavad kogused pole võrreldavad.

Oleme Balti tandri kaitsmiseks teinud ise liiga vähe ja käitume nagu entusiastlikud ohvrid.

Vaatamata meie tublidusele kaitseväge arendamisel on otsustav (Schopenhauerilt sõna laenates) - „usuhüpe“, mis aitaks lääneliitlasi nii mentaalselt kui (sõjalise konflikti puhkedes) füüsiliselt Läänemere idakaldale.

Ei saa vaidlustada kaitseväge arendamise senist loogikat – välja on arendatud võitlusvõimeline ja lahinguvalmis baas, millega riiki kaitsta. Järgmine loogiline samm on pakkuda meie enda ja liitlaste vägedele, keda kriisi korral appi kutsume, liikumisvabadust, mida suudame tagada ainult püsivalt siin baseeruva õhukaitsega.

Rõhuvalt sagedasti esitatakse nagu muuhulgas kaks küsimust: kuidas teil see Kaitseliidu arendamine läheb ning millal ja millise õhutõrje kavatsete soetada?

Korraliku õhukaitseüsteemi hankimisel on lisaks lokaalsele ka regionaalne mõju, see otsus adresseeriks meie tõenäolise vastase kõige ilmsemat tugevust – masendavat ülekaalu õhus. Lisaks näitaks see otsus mitte ainult meile endale, vaid ka liitlastele, et usume Balti tandri kaitseks ka muude vahenditega kui sissisõda, siis juba tõsiasjaks saanud rindejoone taga.

Nagu 21. juuli Postimehest nähtub, keskmää õhutõrjesüsteemi hankimisele ei kuluks rohkem raha, kui on planeeritud ühe traataia rajamiseks. Õhutõrjesüsteemi ülalpidamis-kulud on aga aia hooldamise hinnangulistest kuludest mitu korda väiksemadki.

Olemata kursis peenemate detailidega näib, et ühe jõuametkonna taktikalisele apsakale on pandud strateegilise mõjuga hinnasilt ja seda oludes, kus politseinike ja piirivalvurite palgatõusuks pole aastate vältel raha leitud.

Eesti on olnud seni oma valikutes ettenägelik ja proaktiivne, meie valikuid on informeerinud teadmine, et Eesti riigi julgeolek ei alga - meridiaanselt 50 kilomeetriselt idapiiri lõigult, vaid tuhandete kilomeetrite kauguselt, hetkel veidi „metsiku“ Lääne pealinnadest.

Kui püüda kogu selle staatilise teostuse mõttetust viimaks lihtsõnaliselt kokku võtta, siis see, 50-60 km linnulennulise pikkusega piirilõik, mis ebaloogiliste eesmärkide ning poliitiliste sõnumitega manipuleeritud läbirääkimistel 136 kilomeetriseks riigipiiriks kujunes, sisaldab lõunapool Läti piiriga jätkudes tõelist paradoksi.

Ameerika näib Balti riikide kaitseks uskuvat rohkem kui meie ise, Donald Trump investeerib kümneid miljoneid dollareid ainuüksi Ämari õhuväebaasi. Eesti enda 2% lubadusest aga on saanud pehme jahe padi, mida meie poliitikud käivad välismaal konverentsidel jahutamas ja kuhu on hea oma muremõtteis pea suruda lootuses, et ehk hommik on õhtust kui mitte targem, siis lihtsam.

Seega -aeg on julgeolekut mõjutavad valikud veelkord rahulikult läbi mõelda.

Enn Tupp, kol.ltn, endine kaitseminister,
Eesti Eruohvitseride Kogu esimees

KÜLASKÄIK TAPA SÕJAVÄELINNAKUSSE

Eesti Vabadusvõitlejate Tallinna Ühenduse –EVTÜ-11 liikmeline delegatsioon külastas 2018 aasta 7.oktoobril Tapa sõjaväelinnakut. 1. jalaväebrigaadi ja Eesti kaitseväge eriväeliikide sõdurite koduks olev Tapa sõjaväelinnak on riigi suurim ja moodsaim ning seal asuvad üksnes eripataljonid.

Külaskäigu päeval võttis vastu meid 1. jalaväebrigaadi tagalapataljoni ülem kol - ltn Janek Zöbin. Tegime linnakule esialgselt tiiru peale bussiga, tutvusime üldiselt linnaku elu-oluga, pärast bussitiiru tegime tutvust tehnikapargi ja selle tegevusvõimalustega, nii meie kui ka liitlasüksuste relvadega, saime kõiki niiöelda käega katsuda, kohal olid Briti ning Taani üksuste esindused. Esitasime küsimusi, uurisime kõike, mida meile näidati. Soomukeid õnnestus ka seestpoolt näha ning oma silmaga üle vaadata, milline on see “raske raud” seestpoolt. Põnev oli näha nii meie oma tehnikat, kui ka lähedalt uurida Briti ja Taani üksuste oma. Pärast sai küsimuste-vastuste vormis veel asju uuritud. Küsimusi oli palju, vastused olid põhjalikud ja uusi teadmisi sai juurdegi.

Edasine tee viis moodsasse kolmekorruselisse kasarmusse. Esimesel korrusel paiknevad laod, varustuse hooldus ja tehnilised õppeklassid. Õppeklassidesse on võimalik sisse tuua nii soomukit, veoautot kui ka suuri relvasüsteeme, näiteks miinipildujat. Teisel ja kolmandal korrusel asuvad klassiruumid, magalaruumid, pesemisruumid ja saun, administratiivruumid kompaniide juhtkonnale, et nad oleks oma üksustele võimalikult lähedal. Tüüpkasarmute arendamine on toimunud töö käigus, iga uue kasarmu projekti koostamisel on arvestatud konkreetse allüksuse vajadustega.

Aeg möödus kiirelt ja märkamatuks sel põneval päeval, nii hakkas meigi külaskäik lõpu poole liikuma. Tänašime sooja vastuvõtu eest kol - ltn Janek Zöbinilt ja andsime üle väikese meene meenutamaks meie külaskäiku.

Bussis oli juttu kuni Tallinnani. Kõik olid päevaga väga rahul ja leidsid, et sellised päevi ja väljasõite võiks tihemini olla.

Ajaloo: Tapa sõjaväelinnak on üks vähestest endistest Nõukogude sõjaväerajatistest, mille KL 1990. aastate alguses enda kätte võttis. Linnaku esimese rajatise – lennuvälja- ehitas 1939. aasta sügisel Punaarmee. Pärast Eesti taasokupatsioonist Teises maailmasõjas suurendas Nõukogude okupatsioonirežiim linnaku maa- ala kuni 9 ruutkilomeetrit. Hiljem asus sinna NSV Liidu õhukaitseväge 656. hävituslennukite polk koos 40 MIG - 23 ning nende pilootidega.

Marek Nummu

EESTI MEREVÄGI 100

Eesti Sõjaväelaste Ülemkomitee algatas Eesti Mereväe loomise juba 1917 aastal, esimesed mereväe üksused – Eesti Sõjavägede Staabi Mereväe Jaoskond ja Mereväe Pataljon moodustati 28. veebruaril 1918. Need üksused küll lõpetasid oma tegevuse alanud Saksa okupatsiooni ajal, kuid novembris 1918 hakkas vabatahtlike relvaühendus Kaitseliit muu väljaõppe kõrval korraldama ka merekaitset.

13. novembril 1918 võeti Eestit okupeerinud Saksa sõjaväelt üle esimene relvastatud vahilaev, millele pandi nimeks Laine. Loodava mereväe esimene tõeline lahingulaev sai nimeks Lembit. Tegelikud merejõud asutas ametlikult sõjaminister 21. novembril 1918, mil nimetati ametisse Sõjaväe Staabi mereväe valitsuse ülem 2. järgu kapten Rudolf Schiller. Seega Eesti Merejõudude loomise

ametlik aastapäev on 21. november, mida Merevägi tähistas ka käesoleval aastal piduliku rivistusega kui Mereväe 100 aastapäeva.

Sellel meie iseseisvumise kestmisele nii tähtsana tunduva aastapäeva tähistamine kulgeb maailma-mereudel korraldatavate ohtlike meremängude taustal. Venemaa ja Ukraina on Musta mere ja Aasovi-nimelise merekesse vetes meresõja alustamise äärel, juba on ka NATO võtnud valvsu hoiaku, US ei ole kaugeltki eitanud oma merejõudude paigutamise võimalikkust Mustale merele. Vabad mered, eks toimetatakse oma sisetunde järgi. Ja selle küllalt ohtliku ning närvilise seisundi taustal on lausa ehmatavat meie väikese kuid vaprast sõja-merelaevastiku võitlusi käsitlevate materjalide avalikustamine.

Vastavalt Eesti ja Nõukogude Liidu vahelisele kokkuleppele hakkasid 11. oktoobril 1939 Nõukogude sõjalaevad baseeruma Eesti sadamates, sealhulgas Sõjasadamas. 14. juunil 1940 alustas Nõukogude Liit mere- ja õhublokaadi ning pärast võimu ülevõtmist anti Nõukogude sõjajõududele üle tuletornid, merekindlused ja mereside osakonna postid. Septembris kehtestati Nõukogude määrustikud, laevad määrati Nõukogude Balti laevastiku üksustesse. 30. septembril kirjutas merejõudude juhataja kaptenmajor Johannes Santpank alla oma viimasele päevakäsule. Üleandmis-aktidele kirjutati alla 28. oktoobril. 1940. aastal mereväes teeninud ohvitseridest vangistati 43.

Eesti merevägi moodustati hiljem kui Siseministeeriumile alluv merepiirivalve. 1. juulil 1993 loodi Kaitseljõudude Peastaabi juurde mereosakond. Järgmisel aastal moodustati Mereväe Staap. Juunis 1994 suunati mereväkke esimesed 15 ajateenijat, kes olid mereväelise ettevalmistuse saanud Piirivalvekoolis. 31. augusti õhtul 1994 lahkusid Vene sõjaväelased Miinisadamast ja Eesti merevägi võttis sadama täielikult üle. Järgmisel päeval saabus Saksamaa kingitusena Tallinna Eesti mereväe esimene laev Sulev. Taasiseseisvunud Eesti esimene mereväe ülem aastail 1994–1998 oli mereväekapten Roland Leit. 1998. aastal moodustati Eesti, Läti ja Leeduühine miinilaevade eskaader BALTRON. Eskaader täidab ülesannet kasvatada koostöövõimet nii merekaitse kui ka turvalisuse eesmärgil.

Mereväe tegutsemine paari aasta-taguses suuremahulises avantüüris, kus meie sõjalaeva – miinijahtija Sakala - pardalt leiti 2 tuhat liitrit sala-alkoholi ja üle 67 sala-sigaretikasti, on võrreldav kaugel mineviku piraatlusega. Käesoleva 2018 aasta 6. detsembri suuremahulises artiklis on see kõikl kirja pandud. Ja ka see, et Sakala komandör Ott Laanemetsa oli salakaubaveost täiesti teadlik. Ja kas Eesti sõja-merelaevastikku väga vabandab teadmine, et näe, Itaalia mereväel on salakaubaveo kogused tunduvalt suuremad? Kõik salakauba-veoga tegelenud mereväelased teenivad Eesti mereväes edasi, meie aga tahame Eesti riiki ja seadusi austavate kodanikena uskuda, et meie sõjalaevastik ei enam ega kunagi tegele salakauba – äriga.

H.P.

AJALOOLISE LIPU TAGASITEE

Teatavasti õnnistati 7. märtsil 2018 Haapsalu Jaani kirikus 1917. aastal Peterburis - Petrogradis poliitilisel meeleavaldusel kantud eestlaste loosunglipu täpne koopia.

Peterburis 1917. a. Eesti sõjaväelaste ja rahvuslike seltside manifestatsioonil kantud loosunglipu oli valmistanud tuntud kunstnik-dekoraator Jacob Bockmann, elukutseline fotograaf, kelle fondis on tänaseni sailinud 10237 originaalfotot. 1950. aastast kuni surmani oli J. Bockmann Ambla kiriku organist.

Suheldes tolleaegse Ambla kirikuõpetaja Einar Laignaga, usaldas ta Peterburist kaasatoodud loosunglipu edasiseks säilitamiseks temale, Einar Laigna andis lipu hiljem üle Eesti Akadeemilise Sõjaajaloo Seltsile, kust see edasi paigutati Ajaloomuuseumi fondi.

Eesti Eruohvitseride Kogu juhatuse otsusega valmistati loosunglipust koopia, et kinkida see Peterburi Jaani kogudusele, mis omal ajal toimis eestlastest maa - ja merevägede ohvitseride ning nende pere-liikmete kogudusena. EEOK- poolne kingitus oli mõeldud tänuks ja mälestuseks neile, kes sada aastat tagasi meile Eesti oma vabariigi ja seega vabaduse loomise juures olid olnud .

7. märtsil Haapsalu Jaani kirikus toimunud kontsert - tänujumalateenistusel andis EEOK juhatus loosunglipu koopia üle usaldusväärsele toimkonnale, kelle ülesandeks jäi toimetada see hinnaline reliikvia Peterburi Jaani kirikusse.

11. märtsil toimuski Peterburi Jaani kirikus pidulik jumalateenistus ja kontsert selle lipu üleandmiseks. Jumalateenistuse viisid läbi EELK piiskop Tiit Salumae, IELK piiskop Aarre Kuukauppi, õpetajad Enn Salveste ja Kaido Soom. 1917. aastal kanti seda lippu Petrogradis/Peterburis eestlaste manifestatsioonil, kus nõuti riiklikku autonoomiat. Teatavasti mõned päevad hiljem see selle ajastu kohta ennekuulmatu nõudmine ka rahuldati.

Tallinna Lipuvabrikus valmistati Eesti Eruohvitseride Kogu poolt tehtud korjanduse toel sellest lipust koopia, mis anti diplomaat Jüri Trei vahendusel üle ja hoiule Jaani kogudusele. Koos ajaloolise näituse ja mälestusplaadiga kiriku seinal moodustavad nad nüüd terviku, tutvustamaks kirikulistele eestlaste aastakümnete-taguseid tegemisi selles suurlinnas. Ürituse aukiilaliste hulgas olid EV Kultuuriministeeriumi nõunik Madis Järv ja Eesti konsulaadi peakonsul Carl Eric Laantee Reintamm. Peale jumalateenistust toimus kontsert, kus esinesid Peterburi Eesti Kultuuriseltsi segakoor "Kaja" ja folkloorirühm „Neevo“.

Jumalateenistuse ja kontserdi vägevaks kulminatsiooniks kujunes meile ni nii tähtis „Põhjamaa“ ühislaulmine.

J.Trei

EESTI VABARIIK 20

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine 24. veebruaril 1940 – pidulik kontsert – aktus Estonia kontserdisaalis. Laval on Estonia teatri ooperikoor ja suur sümfooniaorkester.

Peagi saabuvate keeruliste aegade hõng on juba kontserdisaali õhus - oreli esipaneelile on kinnitatud Eesti Vabariigi vapi ja riigilipu kõrvale sõbraliku naabermaa –NSVL- vapp ja riigilipp. Ettekandele tulnud kodumaise materjali hulgas on ka Vene ja Nõukogude klassikat. Algas lähenemine.

EESTI SÕJAVÄEMUUSIKA 100

28.detsembri õhtul andis kaitseväge orkester Estonia kontserdisaalis Eesti sõjaväemuusika 100. sünniaastapäevale pühendatud kontserdi.

„Kuigi sõjatööstus on välja mõelnud ja sõjaväe kasutusse andnud järjest võimsamad ja efektiivsemad relvad, ei saa miski asendada sõjaväemuusika osatähtsust sõduri moraali ja ühte-kuuluvustunde loomisel. Kaitsevägi ilma relvadeta on jõuetu, ilma sõjaväemuusikata aga hingetu“ ütles orkestri ülem kolonelleitnant Peeter Saan.

Kontserdil esitati läbilõike sõjaväemuusikast läbi aegade. Orkestrit juhatas peadirigendina kolonel-leitnant Saan. Koos orkestriga astusid üles solistid ning kuuest segakoorist kokku seatud oratoo-riumikoor.

24. novembril 1918 moodustati 1. jalaväepolgu juures esimene orkester ja ametisse määrati esimene kaitseväge kapellmeister Georg Reder. Juba mõni kuu hiljem viidi orkester Sõjaministeeriumi alluvusse ja nimetati ümber Sõjaministeeriumi orkestriks. Georg Rederist sai selle orkestri juht ja kõikide sõjaväe- orkestre inspektor. Tänapäevane kaitseväge orkester on 1918. aastal moodustatud orkestri õigusjärglane ja on praegusel kujul aastast 1993 tegutsev riiklik orkester, mille ajalugu sai alguse 1918, mil asutati Sõjaministeeriumi orkester. Aastatel 1929 – 1934 kandis nime Kaitseministeeriumi Orkester, aastast 1934 Tallinna Garnisoni orkester.

H.P.

MIKS PÕLETATAKSE MEIE KAITSEELARVET?

Eesti on ostmas kaitsevägele pikamaa (4000 m) tankitõrjeraketisüsteeme (18 laskeseadet, 80 tankitõrjeraketti ning lisavarustus koos elutsükli tagamisega) hinnaga 40 milj. eurot. Hankel osales vaid üks pakkuja – saksa firma EuroSpike GmbH tankitõrjeraketisüsteemiga Spike LR, kes on kuulutatud ka hanke võitjaks.

Kahtlemata on tankitõrjevõimekuse tõstmine vajalik, kuid paraku tekitab kõnealune ost hulganisti küsitavusi. Hanke kohaselt peab tankitõrjesüsteem olema võimeline vastama modernsetele lahingtankidele ning neid lahingus hävitama, kuid samas ei kirjeldatud, mida tähendab mõiste „modernne tank“.

Vastavalt tingimustele peab laskemoon läbistama vähemalt 700 mm soomust, sh ka plahvatusetele reageerivat, ehk aktiivsoomust. See tähendab aga, et tegelikkuses me ei olegi suutelised modernsetele vene tankidele vastupanu osutama. Ostetav süsteem on võimeline läbistama vaid aegunud tanki T-72 soomust. Modernsema T-90 ega uue T-14 alistamiseks sellest ei piisa. T-90 tüüpi tanki soomus on 1150-1350 mm, lisaks veel aktiivsoomus.

Teadaolevalt on antud relvasüsteemi kasutamisel teiste maade relvajõududes ilmnenud terve rida probleeme, mistõttu on mitmed riigid sellest loobunud või kasutust piiranud. Spike LR raketil on raskusi mitme sarnase soojusallika puhul sihtmärgi valimisega, tema manuaalne juhtimissüsteem ei ole erinevates tingimustes usaldusväärne jne. Ka tootja ise peab seda relvasüsteemi vananenuks ning turundab juba uuema põlvkonna raketti Spike LR2.

On täiesti arusaamatu, kuidas ja miks tehti selline valik. Mis on sellise relvasüsteemi hankimisega saadetak sõnum kutsealustele ja reservväelastele, kes peavad olema valmis sellega vene tankidele vastu astuma? Millise sõnumi see saadab Eesti heidutus- ja kaitsevõimest Venemaale? Leian, et hange tuleb tühistada ning muretseda Eestile reaalsele ohtudele vastavad relvasüsteemid. Meie piiratud rahaliste vahendite mõtlematut kasutamist ja raiskamist ei saa kuidagi õigustada.

Kui Eesti ostab tankitõrjesüsteemi, mis ei vasta meie kaitsevajadustele, siis oleks vägagi huvitav teada, kas riigireetmise kahtlusega kinnipeetud major Deniss Metsavas osales hanketingimuste väljatöötamisel? Või kas keegi tema alluvatest või kolleegidest KVPS J-3s, keda tal oli võimalus mõjutada, olid sellega seotud? Esitasin vastava järelepärimise ka kaitseminister Luigele, kuid artikkel ilmub enne kui vastused on käes.

Kahjuks pole see ainuke näide, kuidas meie kaitseelarvet põletatakse. Kaitseminister Mikseri ajal osteti Hollandist 44 kasutatud jalaväesoomukit CV-90. Iseenesest on see igati korralik ja vajalik tehnika, kuid probleem on hinnas. Nende eest maksti 138 miljonit eurot (3,1 milj. tk), samas kui Soome ostis samal ajal Hollandist kasutatuna 100 tipptasemel tanki Leopard 2A6, makstes nende eest 200 miljonit eurot (2 milj. tk).

Need kaks tehingut ei kannata mingisugustki võrdlust ei hinna suhtes, mis on mõistusevastane, ega ka taktikalises mõttes. CV-90 näeb asjatundmatu inimese silmis välja nagu tank, kuid on vaid jalaväesoomuk. Kuidas on võimalik, et jalaväe lahingusoomuk maksab rohkem kui tank, pealegi maailma üks parimaid tanke?

Lisaks sellele on soomukid varustatud vähekasutatavate 35 mm kaliibriga kiirlaskekahuritega, selle asemel, et eelistada laialt levinud 30 millimeetrised, mille moona on oluliselt lihtsam hankida. Sisuliselt kiitis sotsist kaitseminister heaks soomukite eest kümnetesse miljonitesse ulatuva ülemaksimise ja raiskamise, millele puudub igasugune õigustus. Sama raha eest oleksime saanud endale kaks tankipataljoni, kui meil oleks vaid olnud tarkust nagu soomlastel.

Šveitsis mõne aasta eest tulnud ülisoodsale, sõbrahinnaga kasutatud Leopard 2A4 tankide pakkumisele ei suvatsetud isegi reageerida. EKRE järelepärimisele vastates püüdis toonane minister Mikser eitada isegi pakkumise olemasolu, kogu see jutt olevat „müütiline“.

Vastustest tuli aga välja, et tegelikult oli ta kõigist asjaoludest vägagi teadlik. Šveitsi saatkonnast Riias vastati EKRE-le, et meile tehti pakkumine, kuid kuna Eesti vähimatki huvi üles ei näidanud, siis otsustati tankid tagastada tootjafirmale Saksamaal, kes andis need omakorda üle Bundeswehr'ile. Erinevalt Eestist, kõlbasid need Saksa kaitsejõududele suurepäraselt ja kellelgi ei tulnud pähegi heas korras „vanaraua“ pärast nina kirtsutada.

Tanke omamata ei ole meil aga võimalik rääkida tegelikust soomusvõimekusest. CV-90-tega üksi ei ole võimalik sooritada tõhusat kaitset ega vasturünnakuid, kuid avalikkust hämatakse juttudega soomusvõimekuse olemasolust. Täna on olukorras on mõistliku hinnaga kasutatud ja korralikke tanke juba võimatu leida, kuid arusaamatutel põhjustel on ära öeldu paljustki muust kasulikust või isegi hädavajalikust. Või siis on muretsenud neid liialt kallilt. Nüüd muretseme endale tankitõrjerelevi, mille hammas vaenlase modernsetele tankidele pealegi ei hakka.

Kui selline rumalus on liialt järjekindel ja selgelt kasulik vaid meie idanaabrile, siis on vägagi võimalik, et tegemist polegi rumaluse vaid teadliku tegevusega meie kaitsevõime kahjustamiseks. Selline asi ei saa jätkuda.

Henn Põlluaas

Riigikogu liige, EKRE

EESTI ÕHUVÄGI

Kindral Laidoner ütles 1939. aasta septembris prohvetlikud sõnad: „Ma ei tea, kes selles sõjas võitjaks tuleb, aga kindlasti see pool, kes saavutab ülekaalu õhus.“

Alates Teisest maailmasõjast ei ole maa peal võidetud ühtegi lahingut, kui vastane kontrollib õhuruumi. Selline on karm, ajalooline tõde, mis seab Eesti-suguse piiratud ressursidega väikeriigi väga keerulisse olukorda – kuidas tagada agressiooni korral meie õhuruumi kontroll?

On mõttetu arutleda teemal, kui palju maksab üks hävitaja. Tõepoolest – me võime mõnelt sõbralikult riigilt saada annetuseks paar moraalselt vananenud elektroonikaga lennukit, mis suudavad paraadist üle lennates lastele rõõmu pakkuda. Kuid

kaitseeksperdid hoiatavad – tänapäeva relvasüsteemide soetushind moodustab tehnika elutsükli lõpphinnast alla 20%. Lihtsamalt öelduna – kui me ka saaksime lahingulennukid kingitustena, siis nende kütus, varuosad ja vajalikud perioodilised uuendused viiksid meid oma hinnasiltidega kiiresti pankrotti. Lõpuks oleks meil vaid väheses koguses vananenud tehnikat, mis vastast ei heiduta ja sõjas olulist rolli ei mängi. Tuleb ausalt tunnista, et tänapäeva õhusõja pidamise lahingutehnika on 1,3 miljoni elanikuga väikeriigile kättesaamatult kallid.

Õnneks kuulub utopistlik mõttelaad, mille järgi Eesti peaks end kogu maailma ohtude eest iseseisvalt ja ihuüksi kaitsta suutma, möödunud aastatuhandesse. Tänapäevane Eesti kaitseplaneerimine lähtub vääramatust tõsiasi: Eesti kuulub maailmaajaloo kõige kindlamasse sõjalisse liitu. Mitte ühtegi NATO liiget ei ole alliansi 65-aastase ajaloo jooksul rünnanud ükski teine riik. Eesti riigikaitse toetub kahele põhisambale – esmane iseseisev kaitsevõime ja kollektiivkaitse koos liitlastega. Õhuväe tegevuste põhieesmärk on luua vajalikud tingimused ja koostöövõime, et liitlased saaksid meie kaitseks rakendada kogu nende kasutuses olevat tänapäevase õhusõja pidamise relvastust ja doktriini. Täpsemalt öeldes peab Eesti õhuvägi tagama tõhusa eelhoiatusvõime, situatsiooniteadlikkuse meie õhuruumis toimuvast, õhulahingu juhtimise ja võime võtta vastu ning tehniliselt toetada liitlaste lennuvahendeid Ämari lennubaasis. Juba Eesti õhuväe taasloomisest saadik on meie tegevuse eesmärk olnud koostöö liitlastega ja tulevikku vaadates on meil kaks peamist ülesannet.

Esiteks – meie radaritest, juhtimiskeskusest ja sideseadmetest koosnev õhuseirevõime on osa NATO integreeritud õhu- ja raketikaitse süsteemist (NATINAMDS – NATO Integrated Air and Missile Defence

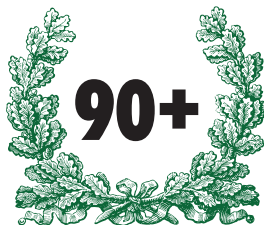

System) ning toodab ja edastab katkematult (24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas) situatsioonipilti meie piirkonna õhuruumist. Meie insenerid hoiavad radareid ja sideseadmeid pidevalt töös. Meie spetsialistid töötlevad radariinfo nõuetele vastavaks situatsioonipildiks ja meie sihitajad juhivad NATO õhuturbehävitajaid tuvastamist vajavate sihtmärkideni. Igal ajal, öösel ja päeval, ka näiteks jõuluööl, on hulk õhuväelasi tööl ja tagavad koos liitlastega, et olukord taevas oleks meie kontrolli all.

Teiseks – me arendame välja ja mehitame Ämari lennubaasi selliselt, et liitlased saaksid kriisi korral tuua siia kiiresti juurde lahinguvõimet, mille kohalolek sunniks võimaliku agressori juba enne konflikti algust ümber mõtlema ja rünnakuplaanidest loobuma. Eesti julgeolekule on kõige ohtlikum, kui me ise käitume üksiku, liitlasi mitteusaldava väikeriigina. Just selline on agressiivse suurriigi ideaalvastane. Mida rohkem koostööd me liitlastega teeme, seda selgem on potentsiaalsele agressorile, et Eestit rünnates ründab ta kogu NATO-t ja kindlasti kaotab selle sõja. Liitlaste lennuvahendite sagedased külastused Ämari lennubaasi ja harjutused Eesti õhuruumis saadavad kogu maailmale selge signaali – Eesti on NATO lahutamatu osa.

Eesti õhuväe lennundusel on tähtis roll eelmainitud eesmärkide saavutamisel ning Eesti Kaitseväge teiste väeliikide väljaõppe toetamisel. Meie pilootide opereeritavad lennuvahendid L-39, An-2 ja Robinson R-44 ei viska küll ühtegi pommi ega tulista välja rakette, kuid ilma nendeta ei saaks me koolitada NATO õhuturvet toetavaid sihitajaid, ei suudaks pädevana hoida meie lennuvälja käitavat meeskonda ning ka välimissioonidele siirduvad maaväe üksused ei saaks missioonile kaasa õhuväe tuletoetusjuhte ja peaksid õppima Afganistanis üliolulist koostööd õhuvahenditega kuskil mujal kui Eestis Sirgala harjutusalal. Meie lennuvahendid on oma käitamiskuludelt odavaimate seas maailmas ning nad täidavad oma toetusülesandeid väga tõhusalt. Kuigi kinnitatud riigikaitse arengukava ei näe ette uute lennuvahendite hanget, ei välista see võimalust meie lennuvahendite parki uuendada. Kui peaks avanema soodne võimalus liisida lennuvahendeid, mis tehnilistelt võimalustelt lubavad täita meie praeguseid ülesandeid efektiivsemalt, siis jäädes plaanidega kehtestatud käitamiskulude piiridesse kaalub õhuvägi kindlasti seda.

kolonel Jaak Tarien
õhuväe ülem aastatel 2012 - 2018

2018 – ÖNNITLEME

November

Gustav Bernhard Kald	01.11.1924 (94)
Aldor Õunapuu	03.11.1927 (91)
Uuno Kanep	04.11.1927 (91)
Ago Juurik	10.11.1929 (89)
Vello – Marcelli Tiido	11.11.1923 (95)
Karl Allmann	13.11.1923 (95)
Väino Ermel	20.11.1929 (89)
Roland Püvi	22.11.1925 (93)
Arvo Salumäe	24.11.1927 (91)
Ants Martins	25.11.1933 (85)
Elmar Vakra	30.11.1925 (93)

Detsember

Helju Noode	13.12.1927 (91)
Paul Peedi	16.12.1925 (93)
Sulev Rink	24.12.1926 (92)
Jaanuar	
Hans Lindemann	20.01.1927 (92)
Vello Valdes	17.01.1925 (94)
Endel Kask	28.01.1925 (94)
Boris Mäemets	07.01.1929 (90)
Aksel Tammes	21.01.1925 (94)
Gunnar Vompas	06.01.1934 (85)
Hindrek Piiber	20.01.1938 (81)
Heino Samel	23.01.1927 (92)

IN MEMORIAM EINO LOIGO

Eino Loigo sündis 28.novembril 1926 Suure –Jaanis, kus läbis ka algkooli, selle järel Viljandi kutsekoolis, mis sõja tõttu tuli läbida kiirkorras. Nõukogude sõjaväest pääsemiseks tuli Einol elada varjatuna. Saksa sõjaväega liitudes astus ta vabatahtlikult Saksa lennuväkke, sooviga saada lenduriks. Teenistuskäigus suunati kogu kogunenud kursus Liibavi lennukooli, mille järel toimus lennuvälja tagalateenistuses tehnikuna.

Riigivõimu vahetudes tuli Einol mõnda aega metsavennana toimida, mille käigus ta ka abiellus, perre sündis kaks lapsukest. Järgnes arreteerimine, millest väljudes asus elama Suure-Jaani, kohaliku raamatukogu juhatajana. Sellest ametist tuli mitmesuguste hoiatuste tõttu lahkuda ja Eino kolis elama Haapsallu.

Järgnes asumine Tallinnasse, kus läbis ehitustehniku kursused ja töökoht Mererajooni ehitusvalitsuses. Ja hiljem tööl Tallinna tselluloosivabrikus ehitus-osakonna ülemana. Võttis osa selle tehase ehitus- ja laiendustegevusest.

Eino oli aastaid tegevuses Eesti Vabadusvõitlejate Tallinna Ühenduse asjaajajana, korraldades veteranide rahaliste toetuste küsimusi. Muuhulgas suhtles ja andis head nõu Eesti pärandusajade korraldamiseks on Austraalias elavale sugulasele Hillar Semenovile. Terve teadliku elu ajal tegeles Eino kollektioneerimisega, olles suurte kogu omanik ja kollektioneerimise teemade hea nõuandja. Hiljem loodud pere-elu jätkus Eino lahkumiseni 8.novembril 2018 aastal.

Eino Loigo on autasustatud Kotkarist V ja mitmete Vabadusvõitlusega seotud aumärkidega ja on maetud kodukoha Suure-Jaani kalmistule

Eino Loigo oli ka tubli poeet, elu mõttest ja tähendusest oma 1946 – 1949 kirja pandud luule ilmus luulekogumikus pealkirjaga ELU. Kohati võib neis luuletustes kehtiva ajastu hingust tajuda. Nagu värsipõimikust - Mu sünnikodu:

Igal puul ja põõsal – oma ajalugu;
Raskes mõttes iidseid puud;
Vahtrailgi vanad näod,
...nõnda sosiskleb tuul-

MÄLESTAME 2018

Eino Loigo	22.12.1926 - 08.11.2018
Ivo Heinmaa	09.05.1929 - 02.08.2018
Jüri Randva	16.05.1928 - 29.07.2018
Hebert Mets	19.08.1926 - 28.10.2018
Einar Sormunen	06.10.1923 - 02.03.2018
Boris Ugandu	05.05.1924 - 07.11.2018
Hans Lindemann	20.01.1927 - 04.04.2018
Norden Reginalt Roosvee	06.02.1925 - 05.10.2018
Arnold Laane	02.02.1926 - 20.06.2018
Arald Värno	15.11.1926 - 21.02.2018
Gunnar Reppo	30.10.1926 - 26.03.2018
Raivo Kalamäe	18.08.1919 - 17.03.2018

IGAVENE RAHU ANNA NEILE, ISSAND, SA
JA VALGUS LÕPMATA PAISTKU NEILE

IN MEMORIAM ÜLO TAMRE

Ülo Tamre sündis Tallinnas 6.septembril 1922 raudteelase perekonda. Hariduse omandas Harjumaa Progümnaasiumis ja Jämeda Põllumajandustehnikumis, kus kuulus nii noorkotkaste kui ka õppur-kaitseliitlaste ridadesse. Maailmasõja puhkedes sai Ülo käsu Eestit okupeeriva N. Liidu armeeaga liitumiseks, kuid liitus hoopis metsavendade võitlusgrupiga, mille ridades osales lahingutes Pärnumaal. Reetmise läbi langes NKVD kätte ja viibis nii Haapsalu kui Tallinna vanglates. Siberisse viimisel korraldas Ülo Tamre terve vagunitäie poliitvangide põgenemise, mispeale kuulutati tagaotsitavaks, süüdistus lõpetati alles 25. nov.1963.

1941 a. osales Rapla lahingus ja ühines Eesti üksuse – Idapataljoniga, osales 1941-42 a. talve-lahingutes, Volhovi ja Laadoga lahingus, taganemislahingutes Ilmeni all, tõrjelahingutes Krivasool, Auveres ja Sinimägedel ning hiljem Oppelni all. Teenistuses tõusis reamehest kompanii löögirühma ja pataljoni kaugluure ülemaks ja kompaniiülemaks, sai sõjas neli korda haavata, Sinimägedes koguni üleraskelt, evakueeriti haavatuna Saksamaale, kus 1945 a. paigutati sõjavangilaagrisse, sealt Geislingeni ümberasunute laagrisse. Kuna selle juhtkond keelas endistel sõduritel laagri piirkonnas liikumise, lahkus ta laagrist ja astus US armee loodud Eesti vahikompaniisse.

Ülo Tamret on vääristatud vaprus- ja teenetemärkidega: I ja II klassi Raudrist-EK, kolm Ida- Rahvaste Vapruristi, Hõbedane Lähivõitluspannal, Tankihävitus-märk, Hõbedane rünnakumärk, Hõbedane Haavatumärk ning 1941/42 Talvesõja medal.

1948. a. emigreerus Ü. Tamre Austraaliasse, kus õppis Melbourne Kuninglikus Tehnoloogia Instituudis tööstusinseneriks ning abiellus Tartust pärit Tamaraga, olles sealse Eesti Võitlejate Ühingu esimees. 1967 a. asus ta koos abikaasaga elama Kanadasse, kus töötas tööstusinsenerina kuni pensionini. Kanadas osales ta mitmete riiklikult tähtsate objektide planeerimisel ja ehitamisel.

Ülo Tamre on olnud Toronto Eesti Võitlejate Ühingu, Kanada Balti Veteranide Liidu, Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse ja Eesti Vabadusvõitlejate Liit Kanadas esimees, Eesti Kongressi Kanada saadik, EKN juhatuse liige, astus kongressi toimumise ajal Kaitseliitu ja määrati selle atašeeks briti rahvaste juures, oli KL Toetusfondi esimees ja KL Peastaabi väljaõppe-osakonnas ja välislektorina Riigikaitse Akadeemias ning ohvitseride kursustel. Omas KL V ja III klassi Kotkaristi, Kaitseliidu 2.ja 3. Kl Valgeristi medaleid. Ülo Tamre auastmed Eesti Kaitsejõududes: 1943-kapten, 1944 –major, 1996 –kol.leitnant.

Ülo Tamre saadeti omal palvel erru 1997. aastal, kui oli Eesti Reservohvitseride Kogu ja Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas liige. Koos abikaasa Tamara Tamrega algatasid sihtfondi eesmärgiga väärtustada Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustes antavat haridust.

Kolonelleitnant Ülo Tamre oli Kaitseliidu Tallinna Maleva liige ja Noorte Kotkaste organisatsiooni noortemagister. Urn Ülo Tamrega on asetatud Eesti Sõjameeste Mälestuskiriku Auseina.

Eerik Purje

VABALE EESTILE TRUU SURMANI.

JÕULUÕHTUL

Ja kajab hämarusest vastu
Me kirikliste aiskell.
Su hobu, lumel jo oksu lastud
Ja lume puistas lumelell!

Ja särab jõulukuuselt vastu
Su küünlataule harras helk
Ja Jõulud! Armastusest lastud
me kuuse alla kingiks- kelk!

Sa õnnelik, sul sära silmis
Ka tuisutaat sul silus kelgutee
Ja talvel, talvisteedel ilmil
Nüüd libisevad kelgud, reed.

Mu Jõuluõhtud, -lapsepõlve,
Kui säras kuusk ja kogu maja
Tol pühal õhtul, põlvest põlve
Me minevikust, õndsail ajal.

Autor tundmatu

Infolehe toimetuse: H. Piiber-toimetaja, fotod-A. Leinpere, teostus-Grano Digital AS, kujundaja-R. Põldar

Eesti Vabadusvõitlejate Liit

Aadress: Toompea 8, Tallinn, 10142

Kontakt: Tel. 666 04 30

e-post: vabadusvoitlus@hot.ee

<http://www.hot.ee/vliit/>

